

Mötesanteckningar samråd mänskliga rättigheter

Mötesdatum: 20 maj 2024

Tid: Kl. 13:00-16:00.

Plats: Radisson Blu Scandinavia Hotel, Södra Hamngatan 59, 401 24
Göteborg, lokal: Marstrand

Deltagande organisationer:

Antidiskrimineringsbyrån Fyrbodals/Integrationsforum mot rasism
Antidiskrimineringsbyrån Väst
Göteborgs Stadsmission
IM – Individuell Människohjälp
Integrationsnätverk Göteborg
MÄN för jämställdhet Göteborg
Personligt ombud Bräcke diakoni
RFSU Göteborg
Svenska Muslimer för Fred och Rättvisa Region Väst
Svenska Röda Korset
#utanskyddsnät

Förhindrade organisationer:

EDCS

Övriga deltagare:

Anne-Marie Ekström (L), vice ordförande beredningen för mänskliga rättigheter
Emma Broberg, regionutvecklare, hållbarhetsavdelningen, VGR
Karin Nordgren, utredare, Patientnämndernas kansli, VGR (punkt 6)

Dagordning 2024-05-20

1. Välkomna!

Mötets ordförande Anne-Marie Ekström hälsade alla deltagare välkomna till dagens möte, samt förklarade mötet öppnat.

Anne-Marie informerade att beredningens ordförande Stefan Lindborg har av sagt sig uppdraget. Ny ordförande för beredningen är planerad att beslutas utav regionstyrelsen 21 maj.

2. Presentationsrunda och reflektioner från förmiddagens tvärsamråd

Vi startade med en runda med namn och organisation för samtliga deltagare. Därefter fortsatte vi med reflektioner från förmiddagens tvärsamråd och ytterligare medskick utifrån samråd mänskliga rättigheters perspektiv till omställningen av hälso- och sjukvården.

Följande reflektioner lyftes av samrådet:

Aktörer från det civila samhället skulle kunna användas som testpersoner i utvecklingen av exempelvis digitala vårdtjänster, utifrån sina användarerfarenheter. Det här bör vara ett självklart arbetssätt för VGR, inte någonting som det civila samhället ska behöva påtala.

Det intersektionella perspektivet saknades under förmiddagen och i gruppdiskussionerna. Viktigt att VGR antar ett intersektionellt perspektiv på omställningens utformning, det vill säga har med sig hur olika diskrimineringsgrunder och maktordningar kan påverka och förstärka varandra. Det räcker inte att titta på de olika delarna separat, utan vi måste se hela människan.

I undersökningar som görs av exempelvis digitala vårdmöten, fokuserar man ofta på majoriteten. Många människor finns inte med i undersökningarna överhuvudtaget. Det är ett område där VGR skulle behöva kraftsamla för att finna andra sätt att nå den här gruppen.

Många människor saknar digitala verktyg och många av de som har tillgång till digitala verktyg är rädda för att använda dessa. Det civila samhället har en viktig roll i att stötta sina målgrupper i att våga använda digitala verktyg, för att nå en förändring.

Omställningen och digitaliseringen kräver väldigt mycket av individen, av vårdtagaren. För vissa individer och grupper är det här bra, men för

människor i olika former av utsatthet kan det här bli ett för stort ansvar att ta. För dessa individer kan upplevelsen bli att de får skylla sig själva om de inte får bra vård. Dessa individer och grupper riskerar att hamna ännu mer efter.

Viktigt att alltid utvärdera processer/arbetssätt/insatser tillsammans med rättighetsbärarna för att få korrekt bild om vad som fungerar och vad som inte fungerar.

Viktigt att VGR arbetar aktivt med att titta på sig själva. Inte enbart frågar "hur kan vi inkludera er?" utan också frågar sig "vilka normer finns hos oss, vilka fördomar har vi?".

3. Godkännande av dagordningen samt anmälan av eventuella övriga frågor

Dagordningen godkändes.

Två punkter lyftes under "övriga frågor" när vi kom till den punkten på dagordningen.

4. Återkoppling från föregående möte 12 mars

Föregående mötesanteckningar – finns synpunkter?

Inga synpunkter lämnades. Mötesanteckningarna lades därmed till handlingarna.

Återkoppling från fördjupningen 12 mars

Fördjupningen på mötet 12 mars utgjordes av VGR:s arbete med säkerhet och beredskap med fördjupning inom krisstöd. Återkoppling gavs på frågor som samrådet ställde den 12 mars:

- Synpunkt från samrådet 12 mars lämnades om att många grupper glömdes bort under pandemin. Det är viktigt att VGR tar del av dessa lärdomar från pandemin och aktivt arbetar utifrån mänskliga rättigheter för att inte missa människor.

Återkoppling från VGR: Nationell utvärdering har gjorts, där VGR:s arbete och erfarenheter till viss del berörs. I övrigt har lärdomarna tagits om hand genom att ett jämlikhetsperspektiv är inbyggt i den nya regionala vaccinationssamordningen. Dels i samordningens uppdragsbeskrivning, dels genom att tjänstepersoner med denna kompetens finns med och kan synliggöra arbetet i olika processer.

Synpunkt från samrådet på återkopplingen: I utvärderingar som görs är det viktigt att det civila samhället finns med. Det civila samhället står för perspektiv som annars inte nås.

- Koncernkontoret ansvarar för regional beredskapsorganisation genom:
  - Regional tjänsteman i beredskap
  - Beredskapsläkare
  - Kommunikatör i beredskap

Synpunkt från samrådet lämnades 2024-03-12 om att "akut sammankallande av civila samhället" skulle behöva tillföras som punkt till VGR:s beredskapsarbete.

Återkoppling från VGR: Det är möjligt att tillföra den här punkten, men vägledning önskas från samrådet kring områden där POSOM-gruppernas uppdrag inte täcker in akut sammankallande av det civila samhället.

Synpunkt från samrådet på återkopplingen: Det ska förtydligas att ett akut sammankallande av det civila samhället i VGR:s beredskapsarbete framförallt handlar om att fånga upp det civila samhällets perspektiv på hur insatser etcetera kan utformas för att inte missa grupper och individer som vanligtvis inte nås. På så sätt bidrar ett akut sammankallande av det civila samhället i kris till att stärka mänskliga rättigheter och till att minska ojämlikhet.

- Samrådet lyfte 2024-03-12 att det är viktigt att ha ett MR-perspektiv kopplat till det ordinarie arbete som ska pågå även under en kris. Prioriteringar som görs kan exempelvis bidra till att mänskliga rättigheter kränks och nedmonteras om det inte aktivt bevakas. Hur arbetar VGR med det här inom ramen för säkerhet och beredskap?

Återkoppling från VGR: Mänskliga rättigheter är del av VGR:s kärnuppdrag och ska därför alltid vara vägledande i arbetet, även i kris. För närvarande revideras VGR:s policy för säkerhet och beredskap och ett förtydligande av mänskliga rättigheter är tänkt att göras i det här styrdokumentet.

Återkoppling SU:s arbete med krisstöd vid allvarlig händelse:

- VGR:s krisstödssamordning och krisstödssamverkan vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset besökte samrådet 2024-03-12 för dialog med samrådet om krisstöd vid allvarlig händelse. Samrådet önskade återkoppling på utvecklingen av det konkreta arbetet framåt.

Återkoppling från VGR och SU: För funktionen "samverkansansvarig krisstöd" (där samverkan ska ske med bland annat det civila samhället) finns muntligt besked om att göra funktionen regional. VGR:s krisstödssamordning och krisstödsamverkan önskar diskutera funktionens uppdragsbeskrivning med samråd mänskliga rättigheter.

Synpunkt från samrådet på återkopplingen: Samråd mänskliga rättigheter är positiva till fortsatt dialog om uppdragsbeskrivningen.

Samrådets färdplan 2023-2026

Emma fick i uppdrag från samrådet på föregående möte att lägga samrådets färdplan 2023-2026 i wordformat för likhet med övriga samrådets färdplaner. Färdplanen i wordformat har bifogats i kallelsen till dagens möte. Samrådet återkommer till fortsatt samtal om färdplanen på framtida samrådsmöte.

De power point bilder som visades under punkt 4 på dagordningen bifogas mötesanteckningarna.

5. Återkoppling från beredningen för mänskliga rättigheter

Beredningen för mänskliga rättigheter har inte haft något sammanträde sedan samråd mänskliga rättigheters föregående möte. Beredningens nästkommande sammanträde sker den 30 maj. Då kommer presidiets bedömning av samråd mänskliga rättigheters medskick från 12 mars att behandlas enligt följande:

- Personligt ombuds erfarenhetsrapport 2023
Personligt ombud tar varje år fram en erfarenhetsrapport där organisationen lyfter uppdragsgivarnas erfarenheter. Erfarenhetsrapporten syftar till att synliggöra systembrister när det gäller mänskliga rättigheter och bidra till förbättring av välfärdssystemet. Erfarenhetsrapporten för år 2023 sänds till samrådet samt till beredningen för mänskliga rättigheter.
Presidiets bedömning: Rapporten sänds till BMR
Behandling i BMR: Information i BMR den 30 maj.
- Beredningens viktiga roll för mänskliga rättigheter
För samrådet och för VGR som organisation är det beredningen för mänskliga rättigheter som behöver driva på utvecklingen av mänskliga rättigheter. Det är mycket viktigt att beredningen i alla lägen pushar för mänskliga rättigheter och står för dem. Inte minst när det handlar om neddragningar etcetera. Viktigt att beredningen inom ramen för sitt uppdrag bidrar till att göra arbetet med mänskliga rättigheter hållbart i längden.
Presidiets bedömning: Information till BMR
Behandling i BMR: Information i BMR den 30 maj.
- Använd samrådets kunskap
  - ✓ Samråd mänskliga rättigheter står för mycket viktig kompetens inom mänskliga rättigheter. Förslagsvis kan hela beredningen för mänskliga rättigheter träffa samrådet.
  - ✓ Beredningen kan också ta hjälp av samrådet och dess organisationer i att skriva texter etcetera.
  - ✓ Önskemål från samrådet om att organisationerna får del av fler remisser från VGR att besvara.

Presidiets bedömning: Information till BMR

Behandling i BMR: Information i BMR den 30 maj.

På följande webbsida finns information om beredningen för mänskliga rättigheters uppdrag, de förtroendevalda i beredningen samt protokoll och handlingar till sammanträdena:

[Beredningen för mänskliga rättigheter VGR](#)

6. Fördjupning: Patientnämndens arbete och vad berättar patienterna?

Karin Nordgren, utredare vid Patientnämndernas kansli i VGR besökte samrådet för att berätta om patientnämndens uppdrag och arbete. Karin gav en särskild fördjupning om klagomål som rör diskriminering och kränkning, samt gav exempel på klagomål.

Patientnämnden har ingen egen taggning för diskriminering och kränkning, men dokumenterar det om patienten själv använder dessa ord i sina klagomål. Under år 2023 fick patientnämnden VGR in 119 klagomål som innehöll ordet "kränkning" och 38 klagomål som innehöll ordet "diskriminering".

I de klagomål som rör diskriminering handlar det här om diskriminering utifrån framförallt diskrimineringsgrunderna etnicitet, religion, ålder och funktionsnedsättning. Diskrimineringsgrund könsidentitet förekommer i få klagomål, diskrimineringsgrunderna kön och sexuell läggning kan i princip inte hittas i klagomålen till patientnämnden VGR.

Antidiskrimineringsbyråerna kommenterar att de får till sig upplevda fall av diskriminering inom hälso- och sjukvården utifrån diskrimineringsgrunderna kön och sexuell läggning.

Följande synpunkter lyftes från samrådet kopplat till fördjupningen:

En person kan ha flera olika klagomål. Om man skulle föra statistik över det här skulle det gå att se om det är vissa grupper som utsätts för kränkning och diskriminering i högre utsträckning.

Eftersom patientnämnden enbart kan fånga upp klagomål om kränkning och diskriminering i de fall där patienten själv använder de här orden, skulle hjälptext behövas när patienten ska formulera sitt klagomål. Det vill säga en hjälptext som informerar om att "det här är diskriminering", "dessa diskrimineringsgrunder gäller" etcetera.

Viktigt att förenkla kontaktvägarna för att komma åt fall där människor faller utanför.

Viktigt att titta på mörkertalet kopplade till inkomna klagomål; hur stort är mörkertalet och vilka människor rör det? Hur kan patientnämnden utveckla

sitt arbete med att nå mörkertalet och hur kan det civila samhället informera sina målgrupper om patientnämndens funktion?

Samrådet tackade Karin för en mycket givande fördjupning.

De power point bilder som visades till fördjupningen bifogas mötesanteckningarna.

7. Övriga frågor

Antidiskrimineringsbyrån Väst informerade om sitt årsmöte.

RFSU Göteborg tipsade samrådet om rapporten "Hat och hot mot civilsamhället – organisatoriska erfarenheter i en utsatt tid". Rapporten har tagits fram av stiftelsen Expo på uppdrag av Fremia. Målet med rapporten är att förstå hur organisationer inom civilsamhället upplever hat och hot och vilka strategier och metoder de använder för att hantera detta.

Rapporten bifogas till mötesanteckningarna.

Om samrådets organisationer har information om evenemang och dylikt samt tips på rapporter som en önskar förmedla till övriga i samrådet, så kan en när som helst kontakta Emma.

8. Finns det frågor från dagens möte som samrådet önskar sända vidare till beredningen för mänskliga rättigheter via presidiet?

Det är viktigt med en nära koppling mellan patientnämnden och beredningen för mänskliga rättigheter. De strukturella aspekterna kopplade till mänskliga rättigheter och diskriminering som patientnämnden ser, är viktigt att beredningen för mänskliga rättigheter får del av.

9. Nästa möte 11 september

Nästa samrådsmöte äger rum 11 september kl. 13-16 på Regionens Hus Göteborg.

Som förslag till punkter på dagordningen från samrådet lyftes psykiatrin, utifrån samrådets färdplan. Finns det ytterligare förslag till punkter på kommande samrådsmöte kan en när som helst höra av sig till Emma.

10. Utcheckning

Vi gick en runda med deltagarnas tankar om mötet. I rundan lyftes att det varit ett bra och givande möte, med värdefulla inspel från samrådets deltagare och en givande fördjupning.

Även synpunkter om förmiddagens tvärsamråd lyftes i utcheckningen, vilket upplevdes som bra och givande. Synpunkt lyftes dock om vikten av ett helhetsperspektiv för VGR; hälso- och sjukvårdens representanter lyfte under förmiddagen att omställningen behövs eftersom resurserna inte räcker till. Samtidigt som dagens möten har varit i fina lokaler med god mat. Kan VGR exempelvis titta på möjligheten att hyra lokaler av det civila samhället vid liknande möten framöver? På så sätt kanske kostnaden för lokalhyra minskar, samtidigt som VGR stödjer det civila samhället.

11. Mötet avslutas

Mötets ordförande Anne-Marie Ekström tackade deltagarna för dagens möte och förklarade mötet avslutat.

Antecknat av,

Emma Broberg

Hållbarhetsavdelningen

Västra Götalandsregionen

Epost: emma.broberg@vgregion.se

Telefonnummer: 076-809 19 54